

Subventionerade anställningar

Kartläggning ur ett bransch- och företagsperspektiv

© Arbetsförmedlingen, 2016
Författare: Linda Pärlemor och Jan Eriksson
Datum: 2016-03-01
Diarienummer: Af-2015/437140
URA 2016:5

Innehåll

1	Sammanfattning	5
1.1	Övergripande resultat från kartläggningen av arbetsgivare	5
1.2	Indikationer på överutnyttjande och konkurrenssnedvridning.....	6
2	Inledning	8
2.1	Syfte och frågeställningar	8
2.2	Definitioner, avgränsningar och upplägg	9
2.3	Kort om statistikunderlag och begränsningar	10
2.4	Tidigare studier.....	10
3	Kartläggning av deltagare i subventionerade anställningar	12
3.1	Varför lönesubventionerade anställningar?	12
3.2	Utveckling av antalet subventionerade anställningar över tid.....	13
3.3	Vilka sökande tar del av stöden?.....	15
4	Vad säger forskningen om effekterna av subventionerade anställningar?	16
4.1	Anställningsstöd	17
4.2	Nystartsjobb.....	17
4.3	Lönebidrag och offentligt skyddat arbete	18
5	Kartläggning arbetsgivare – vilka juridiska former, branscher och företag tar del av stöden?	18
5.1	Flest stöd inom företag som drivs i vinstsyfte.....	19
5.2	Vanligast att företagen har en subventionerad anställning	21
5.3	Små företag tar störst del av stöden.....	22
5.4	Fem branscher som utmärker sig	22
5.5	Leder de subventionerade anställningarna vidare till arbete utan stöd?.....	25
6	Överutnyttjande och konkurrenssnedvridning	26
6.1	Företag som mottagit många stöd utan att anställa	28
6.2	Företag som mottagit många stöd i förhållande till antalet anställda.....	31
6.3	Företag som både mottagit många stöd utan att anställa och har många stöd i förhållande till antalet anställda	34
7	Slutsatser	35
8	Bilaga 1: Tabellbilaga	36
9	Bilaga 2: Datakällor	43
10	Bilaga 3: Storleksklass efter antal anställda	44
11	Bilaga 4: Indelning efter juridisk form	45
12	Bilaga 5: Sökandekategorier och avaktualiseringsorsaker som innebär arbete utan stöd	46

1 Sammanfattning

Syftet med denna rapport har varit att söka klargöra om de subventionerade anställningarna överutnyttjas eller på annat sätt används på ett sätt som leder till konkurrensnedvridningar inom olika branscher på arbetsmarknaden. Vi har tagit oss an frågan genom ett trattliknande upplägg, med inledning och tonvikt på att kartlägga de subventionerade anställningarnas utveckling och i synnerhet vilka arbetsgivare som tar del av stöden. I ett nästa steg har vi gjort ett försök att angripa frågan om överutnyttjandets och konkurrensnedvridningens omfattning utifrån två indikatorer, där den ena rör möjligheten för stödpersonen att få arbete hos företaget efter att stödet avslutats och den andra rör hur många stöd ett företag har i förhållande till sin storlek. Kartläggning och analys bygger på deskriptiv statistik som hämtats från Arbetsförmedlingens statistikregister Datalagret.

De subventionerade anställningarna har ökat påtagligt de senaste 20 åren och uppgick år 2014 till i genomsnitt 137 000.

Forskning visar att olika former av riktade, tillfälliga, anställningssubventioner generellt fungerar väl när det gäller att få tillbaka personer med långa arbetslöshetstider in på arbetsmarknaden. Jämfört med andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder har subventionerade anställningar generellt uppvisat de största effekterna när det gäller att förbättra personers möjlighet att få ett jobb.

1.1 Övergripande resultat från kartläggningen av arbetsgivare

- De subventionerade anställningarna är relativt utbredda på arbetsmarknaden; närmare vart femte företag med anställda (18 procent) hade minst en pågående lönesubvention år 2014 (månadsgenomsnitt).
- Den övervägande delen företag har enbart ett pågående stöd (64 procent i april 2015). Få hade fler än fem stöd (6 procent, april 2015).
- De flesta företag med stöd är småföretag, 0-4 anställda (48 procent) respektive 5-9 anställda (20 procent). Dessa tar en betydligt större del av de subventionerade anställningarna än vad som utgör deras andel av det totala antalet anställda på arbetsmarknaden.
- Hur fördelningen per juridisk person ser ut skiljer sig mycket mellan de olika typerna av subventionerade anställningar. Omkring 80 procent av nystartsjobben och instegsjobben återfinns i den del av privat sektor som drivs i vinstsyfte, medan motsvarande andel bland lönebidragen, trygghetsanställningarna och utvecklingsanställningarna uppgår till knappt 60 procent.

- Restaurang, taxi och bilserviceverkstäder är branscher som har många stöd i förhållande till antalet anställda i respektive bransch. Även butiker, varuhus och stormarknader samt städbranschen har ett stort antal stöd.
- Totalt sett hade 38 procent arbete utan stöd 90 dagar efter avslutat nystartsjobb år 2014. Städbranschen, butiker/varuhus och bilserviceverkstäder ligger i nivå med snittet. Taxibranschen uppvisar bättre resultat än snittet, medan restaurangverksamheten ligger betydligt under snittet.
- Även när det gäller att få jobb hos samma arbetsgivare ligger branscherna med många stöd i nivå med eller något över snittet. Undantaget är restaurangverksamheten.

1.2 Indikationer på överutnyttjande och konkurrenssnedvridning

Det är väldigt svårt att på en generell nivå uttala sig om de olika stöden överutnyttjas eller leder till konkurrenssnedvridning och i vilken utsträckning det i så fall sker. Orsakerna till svårigheterna beror bland annat på att det inte finns bra och vedertagna definitioner om vad som till exempel är att betrakta som överutnyttjande och att de olika företagen och branscherna arbetar under så skilda förutsättningar att det mer eller mindre krävs en granskning av varje enskilt företag för att kunna göra en sådan bedömning. Dessutom är den ersättning som arbetsgivaren får för en subventionerad anställning tänkt som en kompensation för det produktionsbortfall som funktionsnedsättning kan ge, eller som en kompensation för den risk arbetsgivaren tar att anställa en person som varit arbetslös under en längre tid. Om ersättningen står i fullständig proportion till produktionsbortfallet kan man egentligen inte tala om ett överutnyttjande. För insatser riktade till personer med nedsatt arbetsförmåga där prövningen är individuell och ska omfatta noggranna bedömningar innan stödet ges borde det i hög grad vara så. För nystartsjobb som har en mer generell konstruktion och som dessutom ges som en rättighet är risken större för mismatch mellan ersättning och risken för en eventuell nedsättning i produktivitet som ersättningen ska kompensera för.

De indikatorer vi använt när vi gjort ett försök att angripa frågan om överutnyttjandets och konkurrenssnedvridningens omfattning ska tolkas med försiktighet då det i flera enskilda fall kan vara arbetsmarknadspolitiskt motiverat att ha flera lönesubventionerade anställningar eller att det finns orsaker till varför få stöddeltagare inte erbjuds/väljer att fortsätta sin anställning hos samma arbetsgivare.

Resultaten från indikatorerna visar:

- 5 000 företag har haft minst fem subventionerade anställningar 2012-2014 utan att tillsvidareanställa efter stödperiodens slut. Det motsvarar 6 procent av de företag som haft minst en subventionerad anställning under perioden. Anställningarna hos dessa 5 000 företag uppgick till cirka 42 000 eller 18 procent av samtliga subventionerade anställningar under perioden.
- Antalet företag som har många stödberättigade i förhållande till sin storlek (här definierat utifrån en "1-5-kvot", där ett företag får ha en subventionerad anställning + ytterligare en per påbörjad fem anställda) uppgick i april till drygt 9 000, vilket motsvarar 16 procent av företagen med stöd. Sammanlagt har dessa företag omkring 19 000 personer med lönesubvention utöver det "1-5-kvoten" möjliggör, vilket motsvarar 13 procent av samtliga subventioner. Närmare 2 000 av de 9 000 företagen som har många subventioner i förhållande till antalet anställda är ideella organisationer. Bland de företag i privat sektor som drivs i vinstsyfte utmärker sig övriga konsumenttjänster och restaurangverksamheten. För de arbetsgivare inom denna del av privat sektor som använder sig av många subventioner i förhållande till antalet anställda i företaget kan det innebära konkurrensfördelar i jämförelse med de andra företagen i branschen. I vilken utsträckning det snedvrider konkurrensen inom respektive bransch är dock svårt att uttala sig om enbart utifrån befintlig data.
- 1 400 företag uppfyller kriterierna i båda punkterna ovan. Det motsvarar 2 procent av alla företag som hade stöd i april 2015. 45 600 företag (80 procent) uppfyller inte något av kriterierna i punkterna ovan. Flera branscher där den huvudsakliga juridiska formen är ideella föreningar har en högre andel företag som uppfyller kriterierna i båda punkterna ovan än snittet. Sett till de fem branscher med många stöd i förhållande till antalet anställda i branschen har restaurang- och städbranschen en något högre andel företag som uppfyller båda kriterierna, medan övriga tre branscher (taxi, bilservice och butiker) ligger i nivå med genomsnittet.

Vår kartläggning och analys indikerar inte något omfattande överutnyttjande av de subventionerade anställningarna. Den övervägande majoriteten arbetsgivare har eller har bara haft enstaka stödpersoner anställda. I några fall har dessutom personen fått anställning hos anordnaren eller fått annan anställning utan fortsatt stöd. Här är det svårt att se att stöden skulle överutnyttjats.

Det finns dock exempel på företag som har/har haft många stöd utan att anställa någon och där det dessutom inte verkar ha stärkt den enskilde arbetssökandes möjligheter att få andra anställningar. Dessa fall skulle kunna indikera på att stöden nyttjas på ett sätt som inte är avsikten och om det rör sig om företag som drivs i vinstsyfte kan det heller inte uteslutas att konsekvenserna leder till konkurrensfördelar för dessa

företag. Även om det inte rör sig om många företag och även om det inte handlar om fusk eller några direkta oegentligheter riskerar dessa fall att urholka trovärdigheten för de subventionerade anställningarna i stort.

Det bör understrykas att kartläggning och analys är gjorda på riksnivå. Regionala eller lokala nedbrytningar har inte gjorts och skulle vara svåra att göra, bland annat eftersom statistiken enbart finns tillgänglig på företagsnivå (organisationsnummer) och inte arbetsställevå. Att analysen inte indikerar något omfattande överutnyttjande på makronivå utesluter inte att stödets användning kan få konkurrensnedvridande effekter på lokal nivå inom vissa branscher.

2 Inledning

Subventionerade anställningar är en viktig del av den statliga aktiva arbetsmarknadspolitiken och syftar till att stimulera arbetsgivare att anställa personer som varit arbetslösa under en längre tid, eller som av andra anledningar har svårt att få ett arbete.

Under inledningen av 2015 har Arbetsförmedlingens olika typer av subventionerade anställningar fått stor medial uppmärksamhet. Fackförbund har uttryckt kritik mot att subventionerna snedvrider konkurrensen och missbrukas av företagen, och regeringen har signalerat att regelverken kan behöva ses över.

2.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna rapport är att söka finna indikationer på om de subventionerade anställningarna överutnyttjas eller på annat sätt används på ett sätt som leder till konkurrensnedvridningar inom olika branscher på arbetsmarknaden.

Frågeställningar som besvaras i rapporten är:

- Hur har de olika typerna av subventionerade anställningar utvecklats över tid och vilka sökande tar del av stöden?
- Vad säger forskningen om effekterna av subventionerade anställningar?
- Inom vilka juridiska former, företagsstorleksklasser och branscher är subventionerade anställningar vanligt förekommande?
- Leder de subventionerade anställningarna vidare till anställningar utan stöd?
- Hur vanligt är det att företag har många stödberättigade anställda i förhållande till antalet (ordinarie) anställda?
- Hur vanligt är det att företag tar emot många/upprepade stöd utan att anställa personerna efter stödperiodens slut?

2.2 Definitioner, avgränsningar och upplägg

Subventionerade anställningar är anställningar där arbetsgivaren subventioneras för hela eller delar av lönekostnaden via ekonomiskt bidrag eller skattekreditering. De subventionerade anställningar som ingår i denna kartläggning är anställningsstöd (särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd och instegsjobb), nystartsjobb och subventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga¹ (lönebidrag, offentligt skyddat arbete, utvecklingsanställning och trygghetsanställning). Även Yrkesintroduktionsanställningar som infördes i början av 2014 ingår, men stödet berör fortfarande ett relativt litet antal. De olika stöden skiljer sig åt med avseende på syfte, målgrupp, kvalifikationsgrund, subventionsgrad och stödets längd, m.m. De stödformer som riktar sig till personer med funktionsnedsättning utmärker sig genom att arbetsgivaren kompenseras i en omfattning som motsvarar nedsättningen av arbetsförmågan². Syftet med konstruktionen är bland annat att göra det kostnadsneutralt för en arbetsgivare att välja att anställa en person med funktionsnedsättning. De andra stöden lämnas med olika typer av på förhand fastställda belopp och subventionsgrader.

Nystartsjobben utmärker sig i sin tur genom att utgöra en rättighetslagstiftning, där alla arbetssökande som uppfyller villkoren har rätt till nystartsjobb. Det innebär att Arbetsförmedlingen inte ska göra någon arbetsmarknadspolitisk bedömning eller kan prioritera dem som står längst ifrån arbetsmarknaden vilket Arbetsförmedlingen kan göra för andra typer av subventionerade anställningar. För utförligare beskrivning av respektive program/stödform se Arbetsförmedlingens Programrapport som publiceras årligen.

I denna rapport används begreppen lönesubventioner, subventioner och stöd synonymt med subventionerade anställningar. Begreppet stöddeltagare eller stödanställd avser den person som anställts med hjälp av stöden.

Konkurrenssnedvridning och överutnyttjande är inga lätt definierbara begrepp, ej heller lätta att operationalisera, vilket tidigare studier som sökt angripa fenomenen påvisar. (Se vidare avsnitt *Tidigare studier* nedan.) I debatten om subventionerade anställningar finns det också en sammanblandning av olika begrepp och fenomen såsom konkurrenssnedvridning, överutnyttjande, ”oseriösa företag”, missbruk och fusk. Frågan om fusk och felaktiga utbetalningar (avsiktliga såväl

¹ Benämns fortsättningsvis som personer med nedsatt arbetsförmåga.

² För en person som i relation till vissa arbetsuppgifter i en viss arbetsmiljö bedöms ha en arbetsförmåga på 80 procent lämnas alltså en subvention om 20 procent av lönen. Detta gäller dock endast upp till den maximala bidragsgrundande lönekostnaden, som för tillfället motsvarar en heltids månadslön på 16 700 kronor.

som oavsiktliga) ligger utanför ramen för denna rapport. Vi ger oss inte heller på att försöka definiera och kartlägga ”oseriösa företag”.

Huvudfrågan om överutnyttjande och konkurrensnedvridning angrips här i ett trattliknande upplägg, med inledning och tonvikt på de kartläggande och deskriptiva delarna av de subventionerade anställningarnas utveckling och i synnerhet vilka arbetsgivare som tar del av stöden. I ett nästa steg görs ett försök att angripa frågan om överutnyttjandets och konkurrensnedvridningens omfattning utifrån två indikatorer. För formandet av indikatorn över överutnyttjande har vi inspirerats och tagit intryck av Riksrevisionens tidigare granskning av anställningsstöden, även om avgränsningen/definitionen skiljer sig något åt. (Se vidare avsnitt *Tidigare studier*.)

2.3 Kort om statistikunderlag och begränsningar

Kartläggning och analys är gjorda på riksnivå och bygger på deskriptiv statistik som hämtats från Arbetsförmedlingens statistikregister Datalagret. Dessa kommer i sin tur från Arbetsförmedlingens operativa system AIS, Statistiska Centralbyrån och Skatteverket, se vidare bilaga 2 *Datakällor*.

Alla företagsuppgifter hämtade från Datalagret avser april 2015. Informationen som rör arbetsgivare som till exempel antal anställda, branschtillhörighet m.m. är uppgifter som beskriver hela företaget (organisationsnummernivå) och inte enskilda arbetsställen. Kvalitetsbrister i Arbetsförmedlingens kundregister, vad gäller bland annat antal anställda har gjort att vi avstått från att använda dess data.

Att använda uppgifter på företagsnivå medför vissa begränsningar. En sådan är att branschtillhörigheten (som utgår från Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI) endast kommer att avse huvudverksamheten inom företaget och om det då rör sig om ett stort företag som har många olika typer av verksamheter, som en kommun eller ett landsting, framgår inte all deras verksamhet på ett tydligt sätt. Det gör att vissa branscher kan bli över- eller underrepresenterade.

2.4 Tidigare studier

Det finns en del studier och forskning kring subventionerade anställningar, men få som berör frågan om konkurrensnedvridning och överutnyttjande. De två utredningar vi funnit som behandlar frågan om överutnyttjande och i viss mån konkurrensnedvridning har symptomatiskt nog ingen tydlig definition eller avgränsning av begreppen. Detta visar på att det rör sig om svårdefinierbara begrepp, även om de används flitigt i debatten. Qvarfortsutredningen från 2014 med huvudtiteln *Det ska vara lätt att göra rätt* hade regeringens

uppdrag att kartlägga förekomst och omfattning av oegentligheter, överutnyttjande och andra felaktigheter i samband med utbetalning av ekonomiska ersättningar som lämnas till arbetsgivare och externa leverantörer av tjänster för stöd till personer med svag förankring på arbetsmarknaden. Begreppet konkurrensnedvridning omnämns i rapporten, men utan tydligare definition vad som avses eller hur det går att mäta. Begreppet överutnyttjande definieras genom att exemplifieras:

[S]ystemet kan överutnyttjas eller nyttjas på ett sätt som inte var avsett som t ex om en arbetsförmedlare anvisat och en arbetsgivare tagit emot fler arbetslösa än som kan erbjudas meningsfulla aktiviteter eller sysselsättning. Ytterligare ett exempel kan vara arbetsgivare som sätter i system att ta in arbetslösa från olika arbetsmarknadspolitiska program i stället för att nyanställa personal.

Utredningen redovisar en rad risker för felaktiga utbetalningar, överutnyttjande – och – i vissa fall – konkurrensnedvridning. Omfattningen beräknas och bedöms dock inte, då det anses för komplicerat och näst intill omöjligt.³

I en rapport från 2006 granskar Riksrevisionen anställningsstöden, bland annat i syfte att utreda om AMV har väl fungerande rutiner vid beslut om anställningsstöd för att motverka överutnyttjande och konkurrensnedvridning.⁴ Inte heller Riksrevisionen har definierat begreppen tydligt och klart i sin rapport. Istället utgår de från två bedömningsgrunder för att genomföra granskningen:

Det kan finnas ekonomiska incitament för arbetsgivare att ta del av anställningsstöd utan att anställa stöddeltagarna reguljärt efter stödets avslut. Om en enskild arbetsgivare mottar upprepade stöd utan att anställa reguljärt kan det tyda på ett överutnyttjande av stöden. En annan indikation kan vara om arbetsgivare utnyttjar det förstärkta anställningsstödet högre subventionsgrad under sex månader, men därefter bryter anställningen då subventionsgraden kraftigt reduceras.

I AMS allmänna råd anges att ett företag endast bör ha en anställd med anställningsstöd per fem ordinarie anställda åt gången. Rådet avser motverka konkurrensnedvridning till följd av stöden.

För att analysera indikationer på överutnyttjande i form av upprepade stöd följer Riksrevisionen med hjälp av registerdata från Arbetsförmedlingen samtliga arbetsgivare med minst två avslutade

³ SOU 2014:16, *Det ska vara lätt att göra rätt – Åtgärder mot felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.*

⁴ RiR 2006:28, *Anställningsstöd.*

anställningsstöd under perioden januari 2001 till juni 2005 och i vilken mån de följts av reguljär anställning hos anordnaren 30 dagar efter avslut. Riksrevisionen kom fram till att omkring hälften av de drygt 14 000 arbetsgivare som haft minst två avslutade stödanställningar under denna period inte anställde någon av sina stödanställda reguljärt efter stödets avslut.⁵

3 Kartläggning av deltagare i subventionerade anställningar

Detta avsnitt syftar till att ge en bild av hur anställningsstöden, nystartsjobben och de subventionerade anställningarna för personer med nedsatt arbetsförmåga utvecklats över tid, samt översiktligt visa deltagarsammansättningen utifrån olika bakgrundsvariabler.

Kapitelsammanfattning i punktform:

- Lönesubventionerade anställningar syftar till att underlätta för personer som annars har svårt att få jobb.
- År 2014 uppgick de subventionerade anställningarna till 137 000 i genomsnitt. Det innebär att stöden i det närmaste fördubblats de senaste 20 åren.
- Kvinnor tar i lägre utsträckning än män del av de subventionerade anställningarna.
- Utbildningsnivån bland de som tar del av nystartsjobben och instegsjobben är relativt hög. En stor andel av dessa är utomeuropeiskt födda och har anställning med stöd inom yrken de är utbildningsmässigt överkvalificerade för. Det går att ifrågasätta om stöden i dessa fall utgör en hjälp på vägen till att nå ett jobb i bättre överensstämmelse med deras utbildning, då de riskerar att fastna i jobb de är överkvalificerade för. Samtidigt innebär subventionerade anställningar av högutbildade inom enklare jobb en undanträngning gentemot andra grupper för vilka de enklare jobben kanske är den enda ingången på arbetsmarknaden.

3.1 Varför lönesubventionerade anställningar?

Gemensamt för de olika typerna av lönesubventionerade anställningarna är att de syftar till att underlätta för personer som annars har svårt att få jobb att få eller behålla en anställning samt att underlätta övergången till ett osubventionerat jobb. Nedan beskrivs tanken bakom de olika grupperna av lönesubventioner i mer detalj.

⁵ RiR 2006:28, *Anställningsstöd*.

Tanken med anställningsstöd är att de ska underlätta långtidsarbetslösas övergång till osubventionerat arbete. Att denna övergång tar längre tid för långtidsarbetslösa än för personer med kortare arbetslöshetstider kan ha flera förklaringar, bl.a. att de uppfattas som mer lågproduktiva av arbetsgivare. Anställningsstödet blir då en subvention för att kompensera för den risk arbetsgivaren tar vid anställning av en långtidsarbetslös. Om nedsättningen av produktivitet är temporär kan anställningsstöd vara en rimlig åtgärd som kan hjälpa den anställde att under subventionsperioden förvärva de färdigheter som gått förlorade under arbetslöshetsperioden.⁶

Den grundläggande tanken med nystartsjobben ligger i linje med den för anställningsstöden, men riktar sig till en vidare målgrupp än enbart långtidsarbetslösa. Stödet ska stimulera arbetsgivare att anställa personer som varit utanför arbetslivet under längre tid och har svårigheter att få arbete. Stödet är kopplat till hur lång tid personen varit frånvarande från arbetslivet.

De subventionerade anställningar som riktas till personer med funktionsnedsättning bygger på principen att arbetsgivaren ska kompenseras i en omfattning som motsvarar nedsättningen av arbetsförmågan hos individen. Denna bedömning görs alltid i relation till de specifika förutsättningar (funktionsnedsättning, arbetsuppgifter och arbetsmiljö) som råder i det enskilda fallet. En individs arbetsförmåga kan alltså variera över tid – inte bara beroende på personens funktionsnedsättning utan även exempelvis arbetslivets krav, tillgång till teknologi och hjälpmedel eller förändringar av arbetsmiljön. Det finns även andra stöd som riktar sig till personer med funktionsnedsättning, exempelvis stöd till personligt biträde och arbetshjälpmedel. Dessa kombineras ofta med en subventionerad anställning och tas hänsyn till vid bedömning av arbetsförmågan.

Yrkesintroduktionsanställning är ytterligare en form av lönesubventionerad anställning. Den riktar sig till ungdomar mellan 15-24 år. Syftet med stöd för yrkesintroduktionsanställning är att ge ungdomar under 25 år möjlighet att lära sig ett yrke på arbetsplatsen samtidigt som de erbjuds en anställning med lön.

3.2 Utveckling av antalet subventionerade anställningar över tid

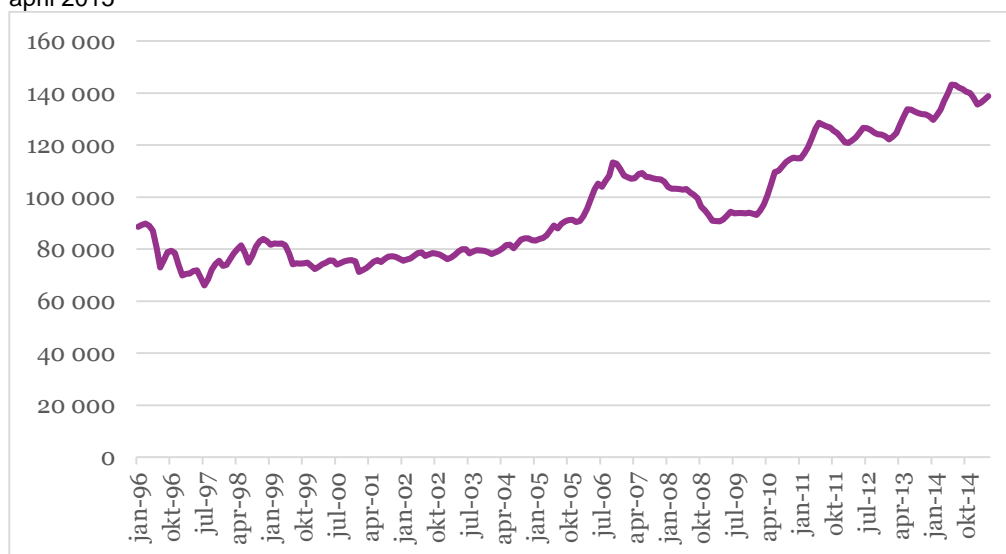
De subventionerade anställningarna har ökat påtagligt de senaste tjugo åren och uppgick år 2014 till drygt 137 000 i genomsnitt.⁷ Utvecklingen

⁶ IFAU 2011, *Arbetsmarknadspolitikens effekter på sysselsättning och arbetslöshet*.

⁷ Bygger på Arbetsförmedlingens månadsstatistik över kvarstående i olika sökandekategorier.

har varit särskilt framträdande de senaste tio åren. De subventionerade anställningarnas andel av samtliga anställda på arbetsmarknaden har därmed ökat med 1 procentenhet (år 2014 jämfört med år 2005). År 2014 uppgick de subventionerade anställningarna till 3,3 procent av samtliga anställda 16-64 år.⁸ Figur 1 nedan visar utvecklingen av samtliga subventionerade anställningar sammantaget, för perioden januari 1996 till april 2015.

Figur 1: Tidsserie över samtliga lönesubventionerade anställningar, januari 1996 – april 2015

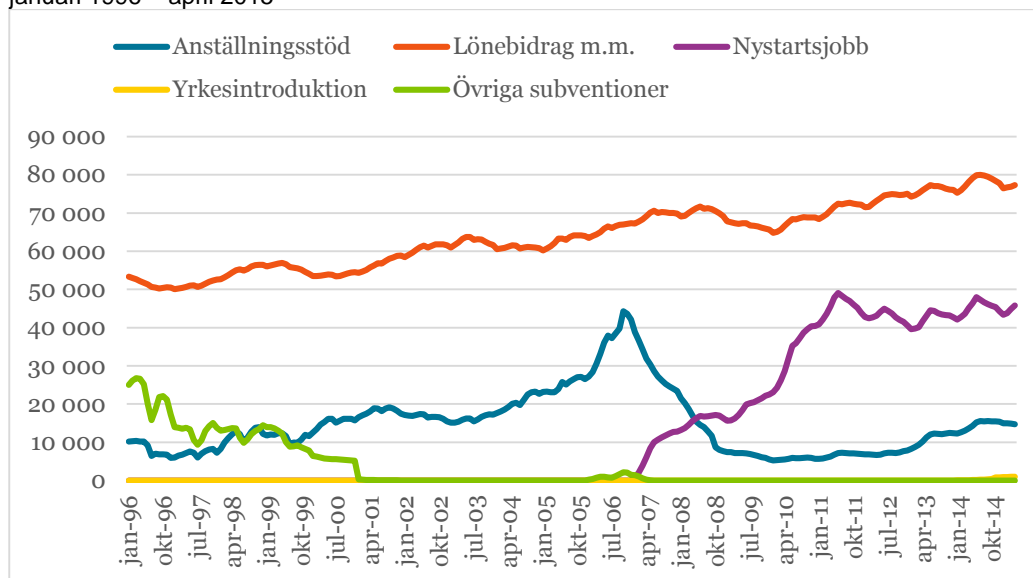

Nivå och utveckling skiljer sig åt mellan anställningsstöden, nystartsjobben och de subventionerade anställningarna för personer med nedsatt arbetsförmåga. De sistnämnda insatserna utgör den i särklass största programgruppen. Volymerna har varierat över tid men sedan 2011 har de nått allt högre nivåer sett ur ett historiskt perspektiv. Anställningsstöden (inklusive plusjobben) nådde sin högsta nivå under 2006 och flertalet anställningsstöd kom därefter att ersättas av nystartsjobben. Nystartsjobben ökade snabbt efter införandet och efter det att subventionsgraden fördubblades (1 mars 2009) till att motsvara två arbetsgivaravgifter tilltog ökningstakten och nådde en toppnivå i juni 2011 då cirka 49 000 individer hade nystartsjobb. Detta betyder inte att den ökade subventionsgraden är den enda förklaringen till den starka ökningen av nystartsjobben. Antalet personer som uppfyller kvalificeringskraven ökade sannolikt under perioden, inte minst då antalet inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete ökade i finanskrisens spår. Efterfrågan på arbetskraft (mätt i antalet sysselsatta) ökade dessutom betydligt från våren 2010 fram till hösten 2011. Även de senaste två åren karaktäriseras av god efterfrågan på arbetskraft.

⁸ SCB, AKU.

Samtliga typer av subventionerade anställningar har också ökat de senaste två åren.

Figur 2: Tidsserie över olika kategorier av lönesubventionerade anställningar ⁹, januari 1996 – april 2015

3.3 Vilka sökande tar del av stöden?

Tabell 1B och 2B (se Tabellbilaga) redovisar vilka som tar del av nystartsjobben, de olika anställningsstöden och de subventionerade anställningarna för personer med nedsatt arbetsförmåga utifrån bakgrundsvariablerna kön, födelseregion, utbildningsnivå, ålder och förekomst av funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. Som jämförelsegrupper för nystartsjobb och de olika anställningsstöden används dels totalt inskrivna arbetslösa, dels inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än 12 månader. Eftersom dessa stöd syftar till att hjälpa personer med svag arbetsmarknadsanknytning att komma i jobb kan jämförelsegruppen ”utan jobb i mer än 12 månader” vara lämplig för att på ett övergripande plan se i vilken mån stöden kommer rätt grupper till del. Det är dock svårt att hitta en jämförelsegrupp som passar alla, då kvalificeringsgrunderna för de olika insatserna skiljer sig åt. Som jämförelsegrupp till subventionerade anställningar för personer med nedsatt arbetsförmåga används inskrivna totalt. Detta eftersom mer än hälften av de inskrivna med nedsatt arbetsförmåga varken är öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd (dvs. det vi benämner inskrivna arbetslösa) utan snarare befinner sig i någon form av arbete, företrädesvis med stöd.

⁹ I övriga subventioner ingår Akademikerjobb, Rekryteringsstöd, Utbildningsvikariat, Offentligt tillfälligt arbete samt Resursarbete i offentlig verksamhet.

Noterbart är att kvinnor tar del av stöden i mycket lägre utsträckning än män och i förhållande till deras andel av inskrivna arbetslösa utan jobb i mer än 12 månader. Detta gäller i synnerhet utomeuropeiskt födda kvinnor.

Anmärkningsvärt är också att andelen ungdomar är relativt hög inom särskilt anställningsstöd och instegsjobb i förhållande till deras andel av målgruppen för dessa insatser. Ungdomarna utgör 30 procent av personerna med beslut om särskilt anställningsstöd respektive 24 procent av personerna med instegsjobb, medan de enbart utgör 11 procent av personerna inom JOB och 16 procent av de nyanlända.¹⁰

Det är också värt att notera att utbildningsnivån bland de personer som tar del av nystartsjobben och instegsjobben är betydligt högre än för övriga subventionerade anställningar. 58 procent av de eftergymnasialt utbildade med nystartsjobb är utrikesfödda, varav 43 procent utomeuropeiskt födda. En stor andel av dessa har nystartsjobb inom yrken de utbildningsmässigt är överkvalificerade för. Exempelvis återfanns drygt en fjärdedel av de eftergymnasialt utbildade utomeuropeiskt födda med nystartsjobb inom yrkesområde 9, det vill säga inom yrken utan krav på särskilt yrkesutbildning, såsom restaurang- och köksbiträden och städare.¹¹ Det finns sannolikt flera orsaker till detta utfall, varav en viktig förklaring är att det är en återspeglning av de nätverk många utomeuropeiskt födda har i förhållande till arbetsmarknaden. Frågan är dock om nystartsjobben i dessa fall kommer att vara en hjälp på vägen till att nå ett jobb som är i bättre överensstämmelse med utbildning och tidigare yrkeslivserfarenhet. Samtidigt innebär subventionerade anställningar av högutbildade inom enklare jobb en undanträngning gentemot andra grupper med kort eller obefintlig utbildning i bagaget, för vilka de enklare jobben kanske är den enda ingången på arbetsmarknaden.

4 Vad säger forskningen om effekterna av subventionerade anställningar?

Forskning visar att olika former av riktade, tillfälliga anställningssubventioner generellt fungerar väl när det gäller att få tillbaka personer med långa arbetslöshetstider in på arbetsmarknaden. Jämfört med andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder har

¹⁰ Avser kvarstående enligt månadsstatistik för april 2015.

¹¹ Beräkningen bygger på de med yrkesuppgift enligt den nya yrkesnomenklaturen SSK2012. Drygt 80 procent av eftergymnasialt utbildade utomeuropeiskt födda med beslut om nystartsjobb hade yrkesuppgift enligt den nya nomenklaturen i april 2015.

subventionerade anställningar generellt uppvisat de största effekterna när det gäller att förbättra personers möjlighet att få ett jobb.¹²

En negativ konsekvens av subventionerade anställningar är dock undanträngningseffekter. Eftersom stöden är avsedda för grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden bör de i första hand ses som ett sätt att omfördela arbetslösheten och inte som medel att i någon större utsträckning påverka nettosysselsättningen.¹³

Undanträngningseffekterna är större ju närmare den ordinarie arbetsmarknaden en subventionerad anställning är. Studier visar på stor undanträngning av olika typer av lönesubventionerade anställningar. Störst undanträngning uppvisar nystartsjobben.¹⁴

4.1 Anställningsstöd

I en studie från 2004 fann Forslund m.fl. att anställningsstöden påskyndade deltagarnas övergång till osubventionerade arbeten. Tiden att hitta ett osubventionerat arbete minskade med 8 procent (eller åtta månader, med en uppföljningshorisont på tre år) som en effekt av anställningsstödet.¹⁵

Forskarna vet inte med säkerhet om anställningsstödet i första hand fungerar som en subvention för den risk arbetsgivaren tar genom att anställa en långtidsarbetslös eller som en subvention för den långtidsarbetslöses kompetensuppbyggnad på arbetet.¹⁶

4.2 Nystartsjobb

I en rapport från 2012 undersöker IFAU i vilken mån nystartsjobben påverkar långtidsarbetslösas chanser att få och behålla jobb.¹⁷ Sammantaget visar resultaten att nystartsjobben har minskat arbetslösheten och ökat sysselsättningen. Slutsatserna från studien är att:

- Nystartsjobben (med nuvarande subventionsgrad) medför att flödet från arbetslöshet till arbete ökar med i genomsnitt 17 procent jämfört med innan nystartsjobben fanns. (Den initiala subventionsgraden omfattande en arbetsgivaravgift ser inte alls ut att ha påverkat utflödet ur arbetslöshet, snarare förlängt arbetslöshetstiden. En möjlig förklaring till detta är att subventionsgraden var för låg för att lyckas fylla den funktion som de tidigare anställningsstöden gjorde

¹² Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsrapport 2014.

¹³ IFAU 2011, *Arbetsmarknadspolitikens effekter på sysselsättning och arbetslöshet*.

¹⁴ Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsrapport 2015.

¹⁵ IFAU 2004, *Employment subsidies – A fast lane from unemployment to work?*

¹⁶ IFAU 2011, *Arbetsmarknadspolitikens effekter på sysselsättning och arbetslöshet*.

¹⁷ IFAU 2012, *Leder nystartsjobben till högre sysselsättning?*

vilket innebar att det initialt blev svårare för dessa grupper att få jobb.)

- Undanträngningen uppgår till 63 procent (dvs. 63 procent av jobben skulle ha kommit till stånd även utan nystartssubvention).
- Nystartsjobben verkar innebära en bestående hjälp in på arbetsmarknaden. (Forskarna finner i allmänhet ingen nedgång i sysselsättningsgraden när subventionen tar slut). För äldre arbetslösa har dock längden på subventionen större betydelse för hur länge de får behålla arbetet.
- Den fördubblade subventionen innebär enligt analysen att dubbelt så många får arbete. Den tycks däremot inte påverka sannolikheten att ha kvar sitt jobb efter subventionens slut. (Det hade annars inte varit orimligt att förvänta sig att en större subventionsgrad gör att fler förlorar jobbet när subventionen tar slut eftersom en större subvention gör det lönsamt att anställa individer som har betydligt lägre produktivitet än rådande avtalsenliga löner.)

4.3 Lönebidrag och offentligt skyddat arbete

I en rapport från 2014 studerar IFAU hur åtgärderna lönebidrag, skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare respektive samhäll påverkar arbetsmarknadssituationen för dem som tagit del av dem. Resultaten visar bland annat att andelen sysselsatta var 26-27 procentenheter högre fem år efter påbörjad subventionerad anställning än vad den hade varit utan åtgärderna. Andelen i osubventionerad anställning var däremot 6-7 procentenheter lägre, vilket tyder på att programmen har en inlåsningsseffekt.¹⁸

5 Kartläggning arbetsgivare – vilka juridiska former, branscher och företag tar del av stöden?

I detta avsnitt kartläggs inledningsvis vad som kännetecknar de arbetsgivare som tar del av stöden. De variabler som beaktas är juridisk form och företagsstorlek samt hur många subventionerade anställningar företagen vanligtvis har. Därefter belyses de fem branscher inom den vinstdrivande delen av privat sektor där subventionerade anställningar är vanligast förekommande. Frågeställningar som besvaras är bland annat hur stor andel av företagen inom dessa branscher som har anställda med lönesubvention, hur många stödberättigade anställda de

¹⁸ IFAU 2014, *Lönebidrag och skyddat arbete: en utvärdering av särskilda insatser för sökande med funktionsnedsättning*.

har i förhållande till antalet (ordinarie) anställda och i vilken mån de subventionerade anställningarna leder vidare till anställningar utan stöd.

Kapitelsammanfattning i punktform:

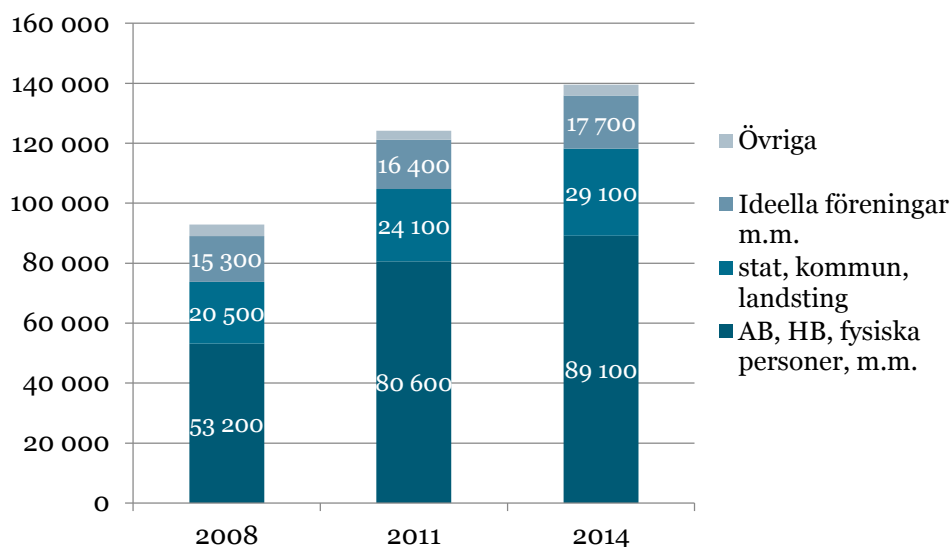
- Närmare vart femte företag med anställda (18 procent) hade minst en pågående lönesubvention år 2014 (månadsgenomsnitt).
- Den övervägande delen företag har bara ett pågående stöd (64 procent i april 2015). Få har fler än fem stöd (6 procent).
- De flesta företag med stöd är småföretag, 0-4 anställda (48 procent) respektive 5-9 anställda (20 procent). Dessa tar en betydligt större del av de subventionerade anställningarna än vad som utgör deras andel av det totala antalet anställda på arbetsmarknaden.
- Hur fördelningen per juridisk person ser ut skiljer sig mycket mellan de olika typerna av subventionerade anställningar. Omkring 80 procent av nystartsjobben och instegsjobben återfinns i den del av privat sektor som drivs i vinstsyfte, medan motsvarande andel bland lönebidragen, trygghetsanställningarna och utvecklingsanställningarna uppgår till knappt 60 procent.
- Restaurang, taxi och bilserviceverkstäder är branscher som har många stöd i förhållande till antalet anställda. Även butiker, varuhus och stormarknader samt städbranschen har ett stort antal stöd.
- Totalt sett hade 38 procent arbete utan stöd 90 dagar efter avslutat nystartsjobb år 2014. Städbranschen, butiker/varuhus och bilserviceverkstäder ligger i nivå med snittet. Taxibranschen uppvisar bättre resultat än snittet, medan restaurangverksamheten ligger betydligt under snittet.
- Även när det gäller att få jobb hos samma arbetsgivare ligger branscherna med många stöd i nivå med eller något över snittet. Undantaget är restaurangverksamhet.

5.1 Flest stöd inom företag som drivs i vinstsyfte

Den del av privat sektor som drivs i vinstsyfte, där de största aktörerna är aktiebolag, handelsbolag och fysiska personer, tar i störst utsträckning del av de subventionerade anställningarna. Deras andel har dessutom ökat från 57 procent 2008 till 64 procent år 2014. Det bör dock påpekas att nivån år 2014 är i nivå med – eller till och med något lägre än – deras andel av arbetsmarknaden, sett till totalt antal anställda per juridisk form.¹⁹

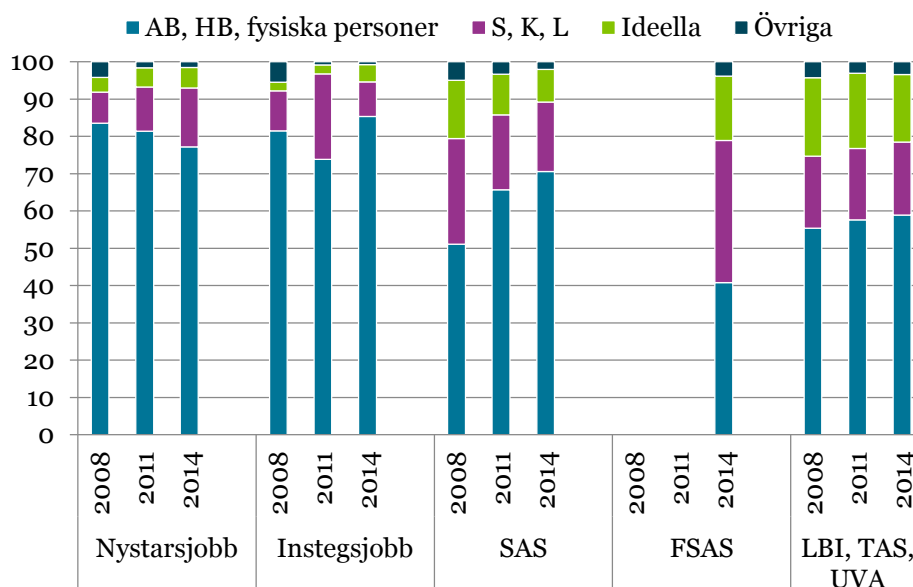
¹⁹ Se vidare Bilaga 4 för definition av grupperingar av olika juridiska former samt skattningen av antal anställda per juridisk form.

Figur 3: Antal subventionerade anställningar fördelat på juridisk person, årsgenomsnitt 2008, 2011 och 2014

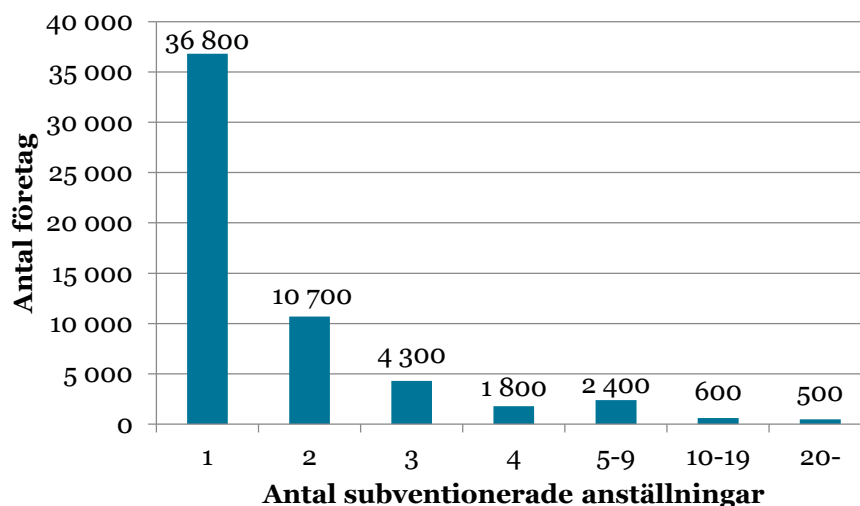
Antalet subventionerade anställningar har även ökat inom stat, kommun och landsting, men där ligger andelen relativt konstant mellan åren, runt 20 procent, vilket är lägre än deras andel av arbetsmarknaden. Inom ideella föreningar m.m. har det enbart skett en svag ökning av antalet subventionerade anställningar under perioden. Andelen subventionerade anställningar inom denna juridiska gruppering har därmed minskat från 17 till 13 procent.

Hur fördelningen per juridisk person ser ut skiljer sig mycket mellan de olika typerna av subventionerade anställningar. (Se vidare Figur 4 nedan.) Omkring 80 procent av nystartsjobben och instegsjobben återfinns inom företag som drivs i vinstsyfte, medan motsvarande andel bland lönebidragen, trygghetsanställningarna och utvecklingsanställningarna uppgår till knappt 60 procent. Särskilt anställningsstöd visar på en kraftig ökning inom den vinstdrivande delen av privat sektor, från omkring 50 procent 2008 till 70 procent 2014, medan förstärkt särskilt anställningsstöd, som infördes år 2012, enbart till 40 procent återfinns inom aktiebolag, handelsbolag och fysiska personer.

Figur 4: Ett urval stödformer fördelat på juridisk person, årsgenomsnitt 2008, 2011 och 2014

5.2 Vanligast att företagen har en subventionerad anställning

Figur 5 nedan visar hur många anställda med subvention företagen hade i april 2015. 64 procent av företagen som hade någon person anställd med lönesubvention hade enbart en person med subvention anställd.

Figur 5: Hur många subventionerade anställningar har företagen? (april 2015)

5.3 Små företag tar störst del av stöden

Tabell 1 nedan visar hur de anställda med subvention fördelar sig i förhållande till företagens storleksklass. De flesta företag med stöd är småföretag, 0-4 anställda (48 procent) respektive 5-9 anställda (20 procent). Dessa tar en betydligt större del av de subventionerade anställningarna än vad som utgör deras andel av det totala antalet anställda på arbetsmarknaden. En fjärdedel av de subventionerade anställningarna återfinns bland företag med 1-4 anställda. Det kan jämföras med att det totala antalet anställda i den storleksklassen utgör 9 procent av de anställda i samtliga storleksklasser. Företag med 5-9 anställda tar en dubbelt så stor andel av stöden som vad de utgör av det totala antalet anställda. (Se vidare Tabell 3B, i Tabellbilaga.)²⁰

Tabell 1: Antal företag med subventionerade anställningar och antal subventionerade anställningar fördelat på storleksklass (antal anställda i företaget), april 2015

Storleksklass (efter antal anställda)	Antal företag	Andel av företag	Antal subventionerade anställningar	Andel av subventionerade anställningar
0	1 900	3	2 500	2
1-4	25 700	45	34 600	25
5-9	11 500	20	20 500	15
10-19	7 900	14	16 900	12
20-49	5 700	10	15 100	11
50-99	2 000	3	6 300	5
100-199	1 000	2	4 200	3
200-499	600	1	3 300	2
500+	800	1	36 400	26
Totalt	57 200	100	140 000	100

5.4 Fem branscher som utmärker sig

Konjunkturinstitutet konstaterade i sin Lönebildningsrapport från 2014 att stöden främst används inom branscher med stor andel lågavlönade. Konjunkturinstitutet kopplar detta till lägstalönernas betydelse för trösklarna in på arbetsmarknaden och menar att anställningsstöden är ett sätt att sänka dessa trösklar och därmed bidra till att öka den totala sysselsättningen i ekonomin.²¹ I det följande belyser vi de fem branscher (inom grupperingen aktieföretag, handelsbolag, m.m.) där

²⁰ Uppgifter om antalet anställda inom olika företagsstorleksklasser är hämtade från SCB, FDB och avser år 2013, det senaste år för vilket det finns redovisade uppgifter över antal anställda.

²¹ Konjunkturinstitutet 2014, Lönebildningsrapport

subventionerade anställningar är vanligast förekommande.²² Dessa fem branscher är:

- Restaurangverksamhet (SNI 5610)
- Lokalvård (SNI 8121)
- Butiker, varuhus och stormarknader (SNI 4711)
- Bilserviceverkstäder (SNI 4520)
- Taxitrafik (SNI 4932)

Tabell 2 nedan visar utvecklingen av antalet beslut om subventionerade anställningar för de senaste tre åren i dessa fem branscher samt totalt. Antalet subventionerade anställningar har ökat i alla fem branscher, men procentuellt mest inom Lokalvården.

Tabell 2: Antal beslut om subventionerade anställningar (kvarstående månadsgenomsnitt)

	2012	2013	2014
Restaurangverksamhet	8 100	9 300	10 500
Lokalvård	2 900	3 700	4 300
Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	3 300	3 500	3 700
Bilserviceverkstäder	2 000	2 100	2 300
Taxitrafik	1 700	2 000	2 200
Samtliga företag	125 000	131 000	140 000

Antalsmässigt är de subventionerade anställningarna i särklass flest inom Restaurangverksamheten, men satt i relation till antalet anställda inom respektive bransch utgör de subventionerade anställningarna en något större andel inom Taxitrafik. Dessa två branscher ligger tillsammans med Bilserviceverkstäder en bra bit över genomsnittet för samtliga anställda/företag.

²² Indelningen bygger på SNI 4-ställig nivå. Anledningen till att vi begränsat oss till aktieföretag, handelsbolag m.m. är dels att de har störst del av stöden, dels att branschtilldelningen för kommuner blir missvisande. Kommuner är en arbetsgivare med ett organisationsnummer. Då varje organisationsnummer tilldelas en bransch följer den kommunala branschtilldelningen oftast den största verksamheten i kommunen, medan de subventionerade anställningarna finns fördelade på en rad kommunala verksamheter (och branscher således).

Tabell 3: Andel beslut om subventionerade anställningar i förhållande till antalet anställda inom branschen²³ (kvarstående månadsgenomsnitt)

	2012	2013	2014
Restaurangverksamhet	9	10	10
Lokalvård	4	5	6
Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	4	4	5
Bilserviceverkstäder	9	9	10
Taxitrafik	9	10	11
Samtliga företag	3	3	3

En annan möjlig vinkling är att se hur stor andel av företagen inom de olika branscherna som över huvud taget har någon anställd med lönesubvention. Totalt sett på arbetsmarknaden har närmare vart femte företag (med minst en anställd) någon anställd med stöd. Störst andel företag med lönesubventionerade anställda återfinns inom Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment. Detta är sannolikt kopplat till att branschen domineras av stora företag med många anställda. Men även inom restaurangverksamheten, med betydligt mindre storleksklasser på företagen, hade vart tredje företag någon anställd med lönesubvention år 2014.

Tabell 4: Andel företag med beslut om subventionerade anställningar i förhållande till antalet företag med minst 1 anställd inom branschen (kvarstående månadsgenomsnitt)

	2014
Restaurangverksamhet	33
Lokalvård	24
Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	43
Bilserviceverkstäder	27
Taxitrafik	23
Samtliga företag	18

Typ av stödform skiljer sig en del mellan de fem branscherna. Inom taxiverksamheten är nystartsjobben den i särklass mest använda stödformen. Närmare 80 procent av de subventionerade anställningarna inom taxibranschen utgörs av nystartsjobb. Även inom restaurangverksamheten är nystartsjobben den vanligast förekommande stödformen; de utgör närmare hälften av stöden. Men här förekommer också andra stödformer i relativt stor utsträckning (subventionerade anställningar för personer med nedsatt arbetsförmåga uppgår till cirka 30 procent av stöden och anställningsstöd till 20 procent.) Inom övriga

²³ Uppgifter över antalet anställda för år 2012 och 2013 är hämtade från SCB, FDB. Antalet anställda för år 2014 är beräknad enligt metodik som redogörs för i bilaga 1.

tre branscher är istället subventionerade anställningar för personer med nedsatt arbetsförmåga den mest använda stödformen. Särskilt inom butiker, varuhus och stormarknader där de utgör 65 procent av samtliga subventionerade anställningar inom branschen.

5.5 Leder de subventionerade anställningarna vidare till arbete utan stöd?

De olika programmen skiljer sig åt sinsemellan där nystartsjobben har högst andel som går till arbeten utan stöd medan de subventionerade anställningarna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har en betydligt lägre andel som går till arbeten utan stöd. För att jämförelsen mellan de olika branscherna ska bli mer rättvisande har vi valt att enbart titta på resultaten för de i nystartsjobb, vilket också är det program med flest deltagare inom de fem branscher vi tittat på.

Av dem som avslutat ett nystartsjobb 2014 befann sig 38 procent i ett osubventionerat jobb 90 dagar efter att nystartsjobbet avslutades. Tre av de fem branscher som lyfts fram ovan ligger i nivå med detta genomsnitt: lokalvård, butiker, varuhus, m.m. och bilserviceverkstäder. De som haft nystartsjobb inom taxibranschen befinner sig i något högre utsträckning än snittet i osubventionerat arbete, medan restaurangverksamheten utmärker sig med en betydligt lägre andel som går vidare till arbete utan stöd. Noterbart är att alla de redovisade branscherna, liksom totalen, uppvisar lägre resultat år 2014 än år 2012.

Tabell 5: Andel som går till arbete utan stöd 90 dagar efter avslutat nystartsjobb (exklusive åter i samma program), månadsgenomsnitt

	2012	2013	2014
Restaurangverksamhet	31	30	28
Lokalvård	42	39	38
Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	42	35	38
Bilserviceverkstäder	42	36	38
Taxitrafik	46	43	43
Samtliga	42	38	38

Det går också att följa hur stor andel som får anställning hos samma arbetsgivare efter att nystartsjobbet avslutats. Det bör dock påpekas att detta enbart berör tillsvidareanställningar. Personer som fått ett vikariat eller annan tidsbegränsad anställning hos arbetsgivaren efter att nystartsjobbet avslutats fångas således inte upp i statistiken. Totalt sett var det 12 procent år 2014 som hade en tillsvidareanställning hos samma arbetsgivare 90 dagar efter avslutat nystartsjobb. Fyra av de fem

branscherna ligger väl i nivå eller något över snittet. Enbart restaurangverksamheten har en något lägre andel som fått en fortsatt anställning hos samma arbetsgivare.

Tabell 6: Andel med fortsatt anställning hos samma arbetsgivare 90 dagar efter avslutat nystartjobb (exklusive åter i samma program), månadsgenomsnitt

	2012	2013	2014
Restaurangverksamhet	8	8	8
Lokalvård	11	10	13
Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	13	12	13
Bilserviceverkstäder	15	12	14
Taxitrafik	14	12	12
Samtliga	14	12	12

6 Överutnyttjande och konkurrensnedvridning

Arbetsförmedlingen ska enligt sin instruktion²⁴ utforma verksamheten så att den inte snedvrider konkurrensförutsättningarna på arbetsmarknaden eller bidrar till att arbetstillfällen trängs undan, såvida det inte kan anses som arbetsmarknadspolitiskt motiverat.

Det är väldigt svårt att på en generell nivå uttala sig om de olika stöden överutnyttjas eller leder till konkurrensnedvridning och i vilken omfattning det i så fall sker. Orsakerna till svårigheterna beror dels på att det inte finns bra och vedertagna definitioner om vad som till exempel är att betrakta som överutnyttjande, dels att de olika företagen och branscherna arbetar under så skilda förutsättningar att det mer eller mindre krävs en granskning av varje enskilt företag för att kunna göra en sådan bedömning.

Dessutom är den ersättning som arbetsgivaren får för en subventionerad anställning tänkt som en kompensation för det produktionsbortfall som funktionsnedsättning kan ge, eller som en kompensation för den risk arbetsgivaren tar/den osäkerhet arbetsgivaren upplever inför att anställa en person som varit arbetslös under en längre tid. Om ersättningen står i fullständig proportion till produktionsbortfallet kan man egentligen inte tala om ett överutnyttjande. För insatser riktade till personer med nedsatt arbetsförmåga där prövningen är individuell och ska omfatta noggranna bedömningar innan stödet ges borde det i hög grad vara så. För nystartsjobb som har en mer generell konstruktion och som

²⁴ Förordning (2007:1030) med instruktioner för Arbetsförmedlingen

dessutom ges som en rättighet är risken större för mismatch mellan ersättning och risken för en eventuell nedsättning i produktivitet som ersättningen ska kompensera för.

Ytterligare svårigheter när man ska bedöma risken för överutnyttjande och konkurrensnedvridning är vilken typ av företag det rör sig om. För aktiebolag och andra företag som drivs av vinstintresse finns en uppenbar risk för en snedvriden konkurrens om subventionen överutnyttjas. För ideella organisationer, ekonomiska föreningar, trossamfund och statliga bolag är bedömningen mera komplex, men även inom aktiebolag finns en värderingsproblematik då det till exempel förekommer företag som har som affärsidé att ge sysselsättning åt svaga grupper via en subventionerad anställning.

Vi gör ändå ett försök att skaffa oss en grov uppfattning hur läget ser ut inom olika branscher och som helhet och har då använt oss av två indikatorer, där den ena rör möjligheten för stödpersonen att få arbete hos företaget efter att stödet avslutats och den andra rör hur många stöd företag har i förhållande till sin storlek.

En liknande metod har tidigare använts av Riksrevisionen då de 2006 granskade anställningsstöden.²⁵ På grund av stora brister i uppgifterna om antalet anställda hos anordnarna i det dåvarande arbetsgivarregistret försvarades möjligheten för dem att genomföra analysen fullt ut. Arbetsförmedlingen har numera ett företagsregister (GFR) som innehåller mer kvalitetssäkrad information än vad vi hade tillgång till den gången och som via organisationsnummer går att koppla till besluten om de subventionerade anställningarna.

Resultaten ska dock tolkas med försiktighet då det i flera enskilda fall kan vara arbetsmarknadspolitiskt motiverat att ha flera lönesubventionerade anställningar eller att det finns orsaker till varför få stöddeltagare inte erbjuds/väljer att fortsätta sin anställning hos samma arbetsgivare. Ännu ett skäl till att betrakta resultaten varsamt är att vi studerat samtliga lönesubventionerade anställningar och alla typer av företag.

Kapitelsammanfattning i punktform - huvudresultat:

- 5 000 företag har haft minst fem subventionerade anställningar 2012-2014 utan att tillsvidareanställa efter stödperiodens slut. Det motsvarar 6 procent av de företag som haft minst en subventionerad anställning under perioden. Anställningarna hos dessa 5 000 företag uppgick till cirka 42 000 eller 18 procent av samtliga subventionerade anställningar under perioden.
- Antalet företag som har många stödberättigade i förhållande till sin storlek (här definierat utifrån en "1-5-kvot") uppgick i mars till drygt

²⁵ Anställningsstöd (RiR 2006:28)

9 000, vilket motsvarar 16 procent av företagen med stöd.

Sammanlagt har dessa företag omkring 19 000 personer med lönesubvention utöver det "1-5-kvoten" möjliggör, vilket motsvarar 13 procent av samtliga subventioner. Närmare 2 000 av de 9 000 företagen som har många subventioner i förhållande till antalet anställda är ideella organisationer. Bland de företag i privat sektor som drivs i vinstsyfte utmärker sig övriga konsumenttjänster och restaurangverksamheten.

- 1 400 företag uppfyller kriterierna i båda punkterna ovan. Det motsvarar 2 procent av alla arbetsgivare med stöd i april 2015. 45 600 arbetsgivare (80 procent) uppfyller inte något av kriterierna i punkterna ovan. Flera branscher där den huvudsakliga juridiska formen är ideella föreningar har en högre andel företag som uppfyller kriterierna i båda punkterna ovan än snittet. Sett till de fem branscher som kartlagts i tidigare avsnitt har restaurang- och städbranschen en något högre andel företag som uppfyller båda kriterierna, medan övriga tre branscher (taxi, bilservice och butiker) ligger i nivå med genomsnittet.

6.1 Företag som mottagit många stöd utan att anställa

Om en arbetsgivare vid upprepade tillfällen tar emot personer med lönesubventioner utan att anställa någon av personerna efter avslutade stöd kan det indikera att stöden överutnyttjas.

För att analysera omfattningen av företag som tagit emot många stöd utan att anställa har vi tittat på de som slutat en subventionerad anställning under åren 2012 – 2014²⁶ och hur många av dessa som 90 dagar efter att programmet avslutats fått anställning hos samma arbetsgivare²⁷.

Totalt rör det sig om cirka 238 000 avslutade subventionerade anställningar fördelade på 81 000 företag. Majoriteten av företagen har bara haft ett beslut om stöd under de tre åren. Endast 10 procent av företagen har haft fem stöd eller fler, men de svarar för över hälften av antalet subventioner. (Se vidare tabell 4B i tabellbilagan.)

Av de 238 000 som avslutat sin anställning hade 98 000 (41 procent) någon form av arbete tre månader efter avslut och av dessa var det 16 000 eller 7 procent som registrerats med koden – *Fått fortsatt anställning hos samma arbetsgivare*. Personer som deltagit i programmet Nystartsjobb är de som har störst sannolikhet att fortsätta

²⁶ Exklusive de som åter är i samma program efter 90 dagar. Avser programslutperiod

²⁷ Avaktualiseringsorsak 3 – Fått fortsatt anställning hos samma arbetsgivare.

sin anställning hos samma arbetsgivare, medan övriga program har en låg andel som fortsätter arbeta vid det företag som fick subventionen.

Tabell 7: Antal avslutade subventionerade anställningar 2012-2014 och antal av dessa som var i olika former av arbete dag 90

Program	Antal avslutade subventioner	Därav i arbete (%)	Därav i arbete utan stöd (%)	Därav fått fortsatt anställning hos ag (%)
Samtliga	238 400	97 500 (41)	58 000 (24)	16 100 (7)
Nystartsjobb	118 200	48 300 (41)	46 300 (39)	14 700 (12)
Lönebidrag m.m.	84 200	35 900 (43)	8 700 (10)	1 000 (1)
Anställningsstöd	36 000	13 300 (37)	3 000 (8)	400 (1)

Det är inte självklart vad som ska betraktas som många stöd för en viss arbetsgivare. Det kan bero på hur stort företaget är, vilken juridisk form det rör sig om eller vilken typ av stöd man har. Vi har dock valt de **företag som har haft minst fem subventionerade anställningar utan att någon av anställningarna övergått till ett osubventionerat arbete hos samma arbetsgivare.**

Totalt rör det sig om drygt 8 000 företag som under åren 2012-2014 haft fem stöd eller mer, varav cirka 5 000 av dessa uppfyller villkoret ovan, vilket är 6 procent av de 81 000 företagen. De subventionerade anställningarna hos dessa 5 000 företag uppgår totalt till cirka 42 000 eller 18 procent av samtliga subventionerade anställningarna under perioden.

Tabell 8: Antal företag fördelat på hur många avslutade subventionerade anställningar som företaget haft 2012-2014 samt antal företag där ingen av personerna med subvention avaktualiserats med koden *fortsatt anställning hos samma arbetsgivare*.

Antal beslut	Antal företag	Därav antal företag som inte anställt någon	Antal subventionerade anställningar hos företagen som inte anställt någon
5-9	5 800	4 200	25 500
10-19	1 600	900	10 800
20-49	500	100	3 600
50-99	200	>0	2 000
100-	100	>0	500
Summa	8 200	5 200	42 500

De flesta av de 5 000 företagen med fem stöd eller fler som inte anställt någon återfinns inom företagsformerna aktiebolag (3 300) och ideella föreningar (700). De branscher som ligger i topp redovisas i tabell 5B (se Tabellbilaga). I tabellen kan man se att bland branscherna återfinns de fem som vi kartlagt i tidigare avsnitt, men även en del företag med ideell verksamhet och trossamfund förekommer.

Restaurangverksamheten utmärker sig med i särklass flest företag (900 stycken) som inte anställt någon. Detta kan dock sättas i relation till att det samtidigt är betydligt fler företag inom denna bransch jämfört med övriga som haft minst en avslutad subventionerad anställning under åren 2012-2014.

De subventionerade anställningarnas syfte är dock inte enbart att de ska övergå till en osubventionerad anställning hos samma arbetsgivare när subventionen upphör, utan även att stärka den enskildes möjligheter att bli anställningsbar. Dessutom kan personen med stödet fått tillfälliga anställningar, deltidsarbete och timanställningar hos samma arbetsgivare, vilket inte framgår av statistiken. Man kan därför även behöva se om de subventionerade anställningarna övergått till andra former av arbeten utan stöd ²⁸.

Bland de företag som uppfyller villkoret med fem beslut utan att anställa var det 15 procent av deltagarna som övergick till någon form av anställning utan stöd 90 dagar efter att subventionen upphört. Motsvarande siffra för företag som anställt någon och haft minst fem beslut är 27 procent (18 procent om man exkluderar de som fortsatte sin anställning hos samma arbetsgivare).

Skillnader i resultat är ännu mer markant om man enbart tittar på de branscher som finns uppräknade i tabell 5B. Andelen som fått ett arbete utan stöd är där 13 procent för de som uppfyller villkoret med att ha fem subventioner eller fler utan att ha anställt någon mot 34 procent för de övriga företagen i motsvarande branscher (21 procent om man exkluderar de som fortsatt sin anställning hos samme arbetsgivare). Se vidare tabell 6B i tabellbilagan.

Anställda hos arbetsgivare som har mottagit många stöd där ingen av stöddeltagarna sedan anställts utan stöd verkar alltså även ha mindre chanser att få andra typer av arbeten utan stöd tre månader efter att den subventionerade anställningen avslutats. Detta även när man exkluderar de som fått anställning hos samme arbetsgivare från resultaten. Skillnaderna mellan de två grupperna företag uppgår alltså till 3 procentenheter för samtliga företag och till 3-8 procentenheter för branscherna i tabell 6B (se bilaga). En möjlig orsak till detta skulle kunna vara att de företag som anställt någon som registrerats med avaktualiseringsorsak 3 även i högre omfattning anställt ytterligare stödpersoner, men med koder där det inte framgår att arbetet är hos samma arbetsgivare, till exempel tillfälligt anställningar eller

²⁸ Som arbete utan stöd räknas avaktualiseringskoder och sökandekategorier som innebär: att man har avaktualiserats till arbete, är deltidsarbetslös, har fått timanställning, tillfällig anställning eller är ombytessökande. (Se vidare Bilaga 5.) Det bör påpekas att statistiken är en underskattning av de som fått arbete då studier visat att en icke obetydlig andel av de med okänd avaktualiseringsorsak (avaktualiseringskod 6) faktiskt fått arbete.

timanställningar. Det skulle också kunna bero på att de med subventionerade anställningar som befinner sig hos denna typ av företag blir mer anställningsbara än de som befinner sig hos företag som inte anställer någon.

6.2 Företag som mottagit många stöd i förhållande till antalet anställda

En arbetsgivare som har många anställda med lönesubventioner i förhållande till antalet anställda skulle kunna snedvrیدا konkurrensen gentemot andra företag inom samma bransch som har få eller inga anställda med lönesubventioner. I Arbetsmarknadsstyrelsens allmänna råd om tillämpningen av förordningen om anställningsstöd, som upphävdes 2012, gavs rådet att ett företag borde ha en anställd med anställningsstöd per fem ordinarie anställda åt gången. Det ansågs då som en lämplig kvot för att motverka överutnyttjande av anställningsstödet.

Vi har använt en liknande formel för att se om det finns företag som har många stöd i förhållande till sin storlek. **Den innebär att ett företag får ha en subventionerad anställning + ytterligare en per påbörjad fem anställda.**

I Arbetsförmedlingens företagsregister (GFR) redovisas inte antalet anställda, eftersom den variabeln är sekretesskyddad. Vi har istället använt oss av storleksklass, som är antalet anställda indelade i olika intervall (se bilaga 3) och i detta fall tagit det högsta värdet för antal anställda i den storleksklassen. Denna beräkningsmetod innebär till exempel att företag i storleksklassen 02 (1-4 anställda) inte får ha fler än en lönesubvention och företag i storleksklass 03 (5-9 anställda) inte få ha fler än två lönesubventioner.

Följande granskning bygger på de subventioner som pågick den sista april 2015. Totalt rör det sig om drygt 57 000 företag som hade 140 000 personer i någon form av subventionerad anställning. Som nämnts i tidigare avsnitt har två tredjedelar av företagen endast en person med beslut om lönesubvention. Dessa kan alltså inte överskrida gränsvärdet i "1-5-kvoten" enligt definitionen ovan. Endast två procent (cirka 1 100 företag) hade tio subventioner eller fler, se tabell 9 nedan. Dessa företag svarar dock för en tredjedel av subventionerna.

Tabell 9: Antal företag och antalet subventionerade anställningar fördelat på hur många pågående subventionerade anställningar som företaget hade den sista april 2015.

Antal beslut	Antal företag	Andel av företag	Antal subventionerade anställningar	Andel av anställningar
1	36 800	64	36 800	26
2	10 700	19	21 400	15
3	4 300	7	12 900	9
4	1 800	3	7 300	5
5-9	2 400	4	15 100	11
10-19	600	1	8 200	6
20-49	300	1	9 800	7
50-99	100	0	8 500	6
100-	100	0	20 100	14
Totalt	57 200	100	140 000	100

Tillämpar man den så kallade "1-5-kvoten" så blir antalet företag där antalet subventioner överskrids drygt 9 000, vilket utgör cirka 16 procent av företagen. Sammanlagt har dessa företag omkring 19 000 personer med lönesubvention utöver det kvoten medger och det utgör i sin tur 13 procent av samtliga subventioner.

De flesta av dessa företag har 1 stödperson mer än kvoten föreskriver, men det finns ett hundratal företag som överstiger regeln med fler än tio subventionerade anställningar. Bland dessa 100 företag är en tredjedel ideella föreningar och bland de ekonomiska föreningarna och aktieföretagen finns ett antal som har som affärsidé att skapa arbetstillfällen för personer som på olika sätt har det svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Tabell 10: Antal företag och antalet subventionerade anställningar som överskrider uppställd kvot (april 2015)

Antal beslut	Antal företag	Därav antal företag som har fler subventionerade anställningar än uppställd kvot	Antal subventionerade anställningar som överstiger den uppställda kvoten
1	36 800	0	0
2	10 700	4 400	4 400
3	4 300	2 400	3 600
4	1 800	800	2 000
5-9	2 400	1 300	4 300
10-19	600	300	2 300
20-49	300	100	1 000
50-99	100	0	500
100-	100	0	400
Totalt	57 200	9 300	18 600

Närmare 2 000 av de 9 000 företagen som har många subventioner i förhållande till antalet anställda är ideella organisationer. En orsak till detta kan vara att den typen av organisation har många som arbetar på frivillig basis och få anställda och därigenom lätt kommer upp i fler än en stödperson per fem anställda. Aktiebolag är dock den juridiska form med flest företag bland de som överskrider kvoten med över 5 000 företag.

I tabell 7B (Tabellbilaga) kan man se att det i stor sett är samma branscher som förekommer vid användandet av denna indikator som de som visades i tabell 6B. Även här utmärker sig restaurangverksamheten med flest företag (1 400) som har fler subventionerade anställningar än uppställd kvot. Samtidigt är det fler företag inom restaurangbranschen som har anställda med lönesubvention. *Övriga konsumenttjänster* (i vilket bland annat ingår hunddagis, healing och vissa hushållsnära tjänster) är den bransch inom den del av privat sektor som drivs i vinstsyfte som har störst andel företag (40 procent) som överstiger kvoten, satt i relation till det totala antalet företag med minst en subventionerad anställning inom branschen. Av de fem branscher som kartlades i föregående avsnitt har restaurangverksamheten störst andel företag (25 procent) som överstiger kvoten. De företag inom den del av privat sektor som drivs i vinstintresse som använder sig av många subventioner i förhållande till antalet anställda kan få konkurrensfördelar i jämförelse med de andra företagen i branschen. I vilken utsträckning det snedvrider konkurrensen inom respektive bransch är dock svårt att uttala sig om enbart utifrån befintlig data.

6.3 Företag som både mottagit många stöd utan att anställa och har många stöd i förhållande till antalet anställda

I följande avsnitt har vi försökt kombinera de båda indikatorerna för att se om arbetsgivare både har många subventioner och dessutom inte anställt någon efter att stödet avslutats.

Företag vi undersökt är de 57 000 som hade en eller flera pågående lönesubventioner den sista april 2015 och deras historik av att anställa tidigare stödpersoner under perioden 2012-2014.

Totalt rör det sig om 1 400 (2 procent) av arbetsgivarna som uppfyller de båda villkoren, medan 45 600 (80 procent) inte uppfyller något villkor, se figur 6.

Figur 6: Företag som både som mottagit många stöd utan att anställa och har många stöd i förhållande till antalet anställa

	Företag som mottagit många stöd utan att anställa	Företag som <u>inte</u> mottagit många stöd utan att anställa	Summa
Företag som har många stöd i förhållande till antalet anställa	1 400 (2%)	7 900 (14%)	9 300
Företag som <u>inte</u> har många stöd i förhållande till antalet anställa	2 300 (4%)	45 600 (80%)	47 900
Summa	3 700	53 500	57 200

Av de branscher vi granskat och som huvudsakligen består av aktiebolag är det främst övriga konsumenttjänster som har en hög andel företag (7 procent) som hamnar i den grupp som har många subventionerade anställningar och inte anställt någon. Även branscher där den huvudsakliga juridiska formen är ideella föreningar har hög andel.

Sett till de fem branscher vi kartlagt i tidigare avsnitt har restaurangverksamhet och lokalvård en något högre andel företag som uppfyller båda kriterierna, medan de övriga tre branscherna (taxibranschen, bilserviceverkstäder och butiker/varuhus) ligger i nivå med det totala genomsnittet. Antalsmässigt rör det sig om 230 företag inom restaurangverksamheten, vardera 40 inom bilserviceverkstäder och företag inom lokalvård, 30 butiker/varuhus samt 20 taxiföretag. (Se vidare tabell 8B, tabellbilaga.)

7 Slutsatser

Vår kartläggning och analys indikerar inte något omfattande överutnyttjande av de subventionerade anställningarna. Den övervägande majoriteten arbetsgivare har eller har bara haft enstaka stödpersoner anställda. I några fall har dessutom personen fått anställning hos anordnaren eller fått annan anställning utan fortsatt stöd. Här är det svårt att se att stöden skulle överutnyttjats.

Det finns dock exempel på företag som har/har haft många stöd utan att anställa någon och där det dessutom inte verkar ha stärkt den enskilde arbetsökandes möjligheter att få andra anställningar. Dessa fall skulle kunna indikera på att stöden nyttjas på ett sätt som inte är avsikten och om det rör sig om företag som drivs i vinstsyfte kan det heller inte uteslutas att konsekvenserna leder till konkurrensfördelar för dessa företag. Även om det inte rör sig om många företag och även om det inte handlar om fusk eller några direkta oegentligheter riskerar dessa fall att urholka trovärdigheten för de subventionerade anställningarna i stort.

Det bör understrykas att kartläggning och analys är gjord på riksnivå. Regionala eller lokala nedbrytningar har inte gjorts och skulle vara svåra att göra, bland annat eftersom statistiken enbart finns tillgänglig på företagsnivå (organisationsnummer) och inte arbetsställenivå. Att analysen inte indikerar något omfattande överutnyttjande på makronivå utesluter inte att stödets användning kan få konkurrensnedvridande effekter på lokal nivå inom vissa branscher.²⁹

²⁹ Vid sidan av denna rapport har Arbetsförmedlingen genomfört en särskild granskning av taxibranschen. Granskningen är gjord på mikronivå, med ett bredare grepp än denna studie. (Den inkluderar exempelvis även indikatorer på fusk och felaktiga utbetalningar). Resultaten från granskningen tyder på att det inom storstäderna och vissa andra orter sker ett överutnyttjande av stöden som kan ha konkurrensnedvridande effekter.

8 Bilaga 1: Tabellbilaga

Tabell 1B: Personer med beslut om anställningsstöd och nystartsjobb fördelat på ett antal bakgrundsvariabler, april 2015 (%)

	NYJ	INS	SAS	FSAS	Inskrivn alösa	varav utan jobb >12mån
Kön						
Kvinnor	36	28	37	39	44	47
Män	64	72	63	61	56	53
Födelseregion						
Sverige	47	0	59	66	53	46
Europa	15	10	11	13	12	12
Utom Europa	38	89	30	22	36	41
Utbildningsnivå						
Förgymnasial	32	46	33	33	32	37
Gymnasial	43	27	52	49	43	39
Eftergymnasial	26	27	16	18	25	24
Ålder						
< 25 år	13	24	30	7	22	10
25-54 år	67	74	52	58	63	69
> 54 år	20	2	18	35	15	21
Funktionsnedsättning*						
Ja	17	1	19	30	21	30
Nej	83	99	81	70	79	70

* Avser personer med nedsatt arbetsförmåga

Förklaring till förkortningar: NYJ=Nystartsjobb, INS=Instegsjobb, SAS=Särskilt anställningsstöd, FSAS=Förstärkt särskilt anställningsstöd

Antalet personer med beslut om nystartsjobb, instegsjobb, särskilt anställningsstöd och förstärkt särskilt anställningsstöd uppgick i april 2015 till (avrundat till närmsta 100-tal):

NYJ: 46 500

INS: 3 900

SAS: 5 900

FSAS: 5 200

Tabell 2B: Personer med beslut om subventionerade anställningar för personer med nedsatt arbetsförmåga fördelat på ett antal bakgrundsvariabler, april 2015 (%)

	TAS	LBI	UVA	OSA	Inskrivn totalt
Kön					
Kvinnor	41	41	40	31	46
Män	59	59	60	69	54
Födelseregion					
Sverige	85	83	82	75	58
Europa	8	8	8	12	12
Utom Europa	7	9	11	13	30
Utbildningsnivå					
Förgymnasial	35	34	34	50	31
Gymnasial	53	52	53	41	45
Eftergymnasial	12	14	13	10	24
Ålder					
< 25 år	5	9	29	5	19
25-54 år	62	63	60	63	64
> 54 år	33	29	10	32	17
Funktionsnedsättning*					
Ja	100	100	100	99	29
Nej	0	0	0	1	71

* Avser personer med nedsatt arbetsförmåga

Förklaring till förkortningar: TAS=Trygghetsanställning, LBI=Lönebidrag, UVA=Utvecklingsanställning, OSA=Offentligt skyddat arbete

Antalet personer med beslut om trygghetsanställning, lönebidrag, utvecklingsanställning och offentligt skyddat arbete uppgick i april 2015 till (avrundat till närmsta 100-tal):

TAS: 35 200

LBI: 31 400

UVA: 7 700

OSA: 3 200

Tabell 3B: Totalt antal företag och antal anställda fördelat på storleksklass

Storleksklass (efter antal anställda)	Antal	Andel av	Antal	Andel av
	företag (2014)	företag (%)	anställda (2013)	anställningar (%)
	SCB FDB		SCB FDB	
0	852 470	74	0	0
1-4	219 515	19	375 037	9
5-9	42 786	4	278 915	7
10-19	22 844	2	297 909	7
20-49	13 079	1	388 707	9
50-99	3 935	0	263 300	6
100-199	1 788	0	245 054	6
200-499	1 012	0	303 019	7
500+	920	0	2 111 561	50
Totalt	1 158 349	100	4 263 502	100

Tabell 4B: Antal företag och antal subventionerade anställningar fördelat på hur många avslutade subventionerade anställningar som företaget haft 2012-2014

Antal beslut	Antal företag	Andel av företag (%)	Antal subventionerade anställningar	Andel av anställningar (%)
1	44 900	55	44 900	19
2	16 600	20	33 100	14
3	7 500	9	22 600	9
4	3 900	5	15 800	7
5-9	5 800	7	36 100	15
10-19	1 600	2	20 600	9
20-49	500	1	15 600	7
50-99	200	0	10 500	4
100-	100	0	39 200	16
Totalt	81 100	100	238 400	100

Tabell 5B: Företag med fler än fem beslut utan att anställa samt totala antalet företag som haft minst en avslutad subventionerad anställning 2012-2014, fördelat på bransch

Bransch	Antal företag som inte anställt någon	Huvudsaklig juridisk form	Antal företag med minst en avslutad subv
5610 Restaurangverksamhet	900	Aktiebolag	9 600
9499 Verksamhet i andra intresseorganisationer	200	Ideell förening	1 900
8121 Lokalvård	200	Aktiebolag	1 400
9311 Drift av sportanläggningar	100	Ideell förening Aktiebolag	600
9312 Sportklubbars och idrottsföreningars verksamhet	100	Ideell förening	2 200
4711 Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	100	Aktiebolag	1 900
9491 Verksamhet i religiösa samfund	100	Trossamfund Ideell förening	900
6820 Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade fastigheter	100	Aktiebolag	1 900
5510 Hotellverksamhet	100	Aktiebolag	1 000
4932 Taxitrafik	100	Aktiebolag Fysisk person	1 500
4520 Bilserviceverkstäder	100	Aktiebolag	2 200
Övriga branscher	3 100		56 000
Samtliga företag	5 200		81 100

Tabell 6B: Andel i arbete utan stöd för ett antal branscher, fördelat på arbetsgivare som anställt respektive inte anställt någon stödperson (Procent)

Bransch	Företag som inte anställt någon	Företag som anställt någon	
		Totalt	Exklusive samma ag
5610 Restaurangverksamhet	13	35	21
9499 Verksamhet i andra intresseorganisationer	6	22	10
8121 Lokalvård	20	35	24
9311 Drift av sportanläggningar	14	33	17
9312 Sportklubbars och idrottsföreningars verksamhet	8	29	11
4711 Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	13	33	17
9491 Verksamhet i religiösa samfund	9	20	12
6820 Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade fastigheter	16	37	19
5510 Hotellverksamhet	19	37	23
4932 Taxitrafik	28	51	31
4520 Bilserviceverkstäder	13	33	17
Summa av ovanstående branscher	13	34	21

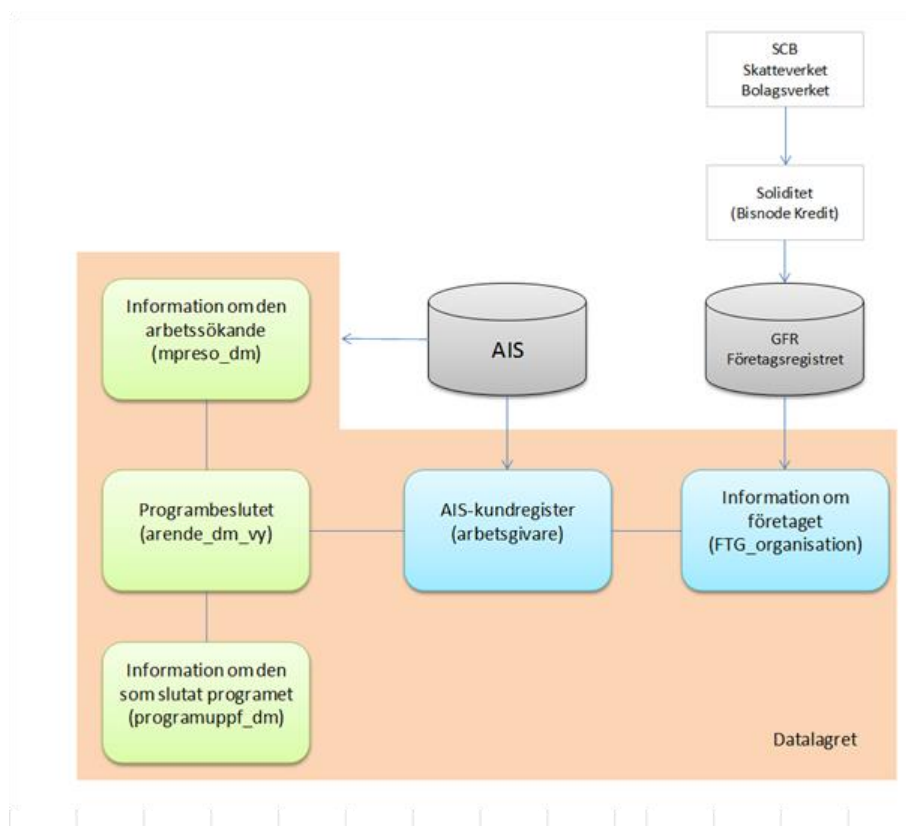
Tabell 7B: Företag med fler än en subventionerad anställning per fem anställda samt totala antalet företag med minst en subventionerad anställning, fördelat på bransch

Bransch	Antal företag som har fler subventionerade anställningar än uppställd kvot	Huvudsaklig juridisk form	Antal företag m minst en subv. anst.
5610 Restaurangverksamhet	1 400	Aktiebolag,	5 800
9312 Sportklubbars och idrottsföreningars verksamhet	700	Ideell förening	2 200
9499 Verksamhet i andra intresseorganisationer	600	Ideell förening	1 800
4520Bilserviceverkstäder	300	Aktiebolag	1 600
6820 Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade fastigheter	200	Aktiebolag	1 400
4932 Taxitrafik	200	Aktiebolag, Fysisk person	1 100
8121 Lokalvård	200	Aktiebolag	900
4711 Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	200	Aktiebolag, Fysisk person	1 600
9609 Övriga konsumenttjänster	200	Aktiebolag, Fysisk person	500
Övriga branscher	5 400		40 900
Samtliga	9 300		57 200

Tabell 8B: Antal företag som både mottagit många stöd utan att anställa och har många stöd i förhållande till antalet anställda, samt andel av samtliga företag med stöd i april 2015, fördelat per bransch.

Bransch	Antal företag som uppfyller båda reglerna	Andel av samtliga "stödföretag" i branschen	Huvudsaklig juridisk form
5610 Restaurangverksamhet	230	4	Aktiebolag
9499 Verksamhet i andra intresseorganisationer	150	8	Ideell förening
9312 Sportklubbar och idrottsföreningars verksamhet	80	4	Ideell förening Aktiebolag
9311 Drift av sportanläggningar	70	14	Ideell förening
4520 Bilserviceverkstäder	40	3	Aktiebolag
8121 Lokalvård	40	4	Aktiebolag
9609 Övriga konsumenttjänster	40	7	Aktiebolag
4711 Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment	30	2	Aktiebolag
8899 Övriga öppna sociala insatser	30	9	Ideell förening
6820 Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade fastigheter	30	2	Aktiebolag
9491 Verksamhet i religiösa samfund	30	4	Ideell förening
4779 Specialiserad butikshandel med antikviteter och andra begagnade varor	20	14	Ideell förening
4932 Taxitrafik	20	2	Aktiebolag Fysisk person
Totalt	1 400	2	

9 Bilaga 2: Datakällor

Arende_dm_vy:	Innehåller information om programbeslutet
Mpreso_dm:	Innehåller bakgrundsvariabler för den sökande
Programuppf_dm:	Innehåller information om hur det gått 90 dagar efter programslut
Arbetsgivare:	Är Arbetsförmedlingens "kundregister" över de arbetsgivare som är kunder hos oss
FTG_organisation:	Innehåller publik information som rör företag i Sverige och som bedriver någon form av ekonomisk verksamhet. Omfattar både privat och offentlig sektor. Informationen hämtas och sammanställs av Bisnode Kredit (tidigare namn, Soliditet) från olika källor och levereras löpande till GFR-företagsregistret och vidare till Datalagret.

10 Bilaga 3: Storleksklass efter antal anställda

Kod	Storleksklass efter antal anställda ³⁰	Antal anställda max ³¹	Antal anställda 2014 medel ³²
0	Okänt	0	0
1	0 anställda	0	0
2	1-4 anställda	4	1,76
3	5-9 anställda	9	6,51
4	10-19 anställda	19	13,37
5	20-49 anställda	49	29,98
6	50-99 anställda	99	68,21
7	100-199 anställda	199	136,14
8	200-499 anställda	499	308,26
9	500-999 anställda	999	750
10	1 000-1 499 anställda	1 499	1 250
11	1 500-1 999 anställda	1 999	1 750
12	2 000-2 999 anställda	2 999	2 500
13	3 000-3 999 anställda	3 999	3 500
14	4 000-4 999 anställda	4 999	4 500
15	5 000-9 999 anställda	9 999	7 500
16	10 000- anställda	40 000	20 000

³⁰ Som anställda räknas personer: för vilka arbetsgivaren är skyldig att innehålla och redovisa A-skatt (huvudarbetsgivare), som för närvarande är anställda, för vilka utbetald lön (arbetsinkomst) per år beräknas överstiga ett prisbasbelopp. Som anställda räknas ej personer: med lönebidragsanställning, säsongsanställning etc., som är långtidstjänstlediga eller långtidssjukskrivna vid undersökningstillfället (tre månader eller längre), som är vikarier längre tid än tre månader.

³¹ För Storleksklass 16 (10 000- anställda) har maxantalet satts till 40 000 anställda. Det finns cirka 25 företag i storleksklass 16, mestadels stora kommuner och landsting.

³² Metodik som använts för att beräkna genomsnittligt antalet anställda per företag: Stkl 1 – 8 antal anställda 2013 enligt SCB företagsdatasbas (FDB)/ antal företag SCBFDB 2013 Stkl 9 – 15 medelvärde av min och max-värde, Stkl 16 medelantal antal anställda enligt uppgift hämtade från Internet.

11 Bilaga 4: Indelning efter juridisk form

Kod	Benämning	Gruppering
10	Fysiska personer	AB/HB/FYS
21	Enkla bolag	Övriga
31	Handelsbolag, kommanditbolag	AB/HB/FYS
41	Bankaktiebolag	AB/HB/FYS
42	Försäkringsaktiebolag	AB/HB/FYS
49	Aktiebolag utom bank- och försäkringsaktiebolag	AB/HB/FYS
51	Ekonomiska föreningar utom bostadsrättsföreningar	Övriga
53	Bostadsrättsföreningar	Övriga
61	Ideella föreningar	Ideella
62	Samfällighetsföreningar, vägföreningar, vägsamfälligheter	Övriga
63	Registrerade trossamfund	Ideella
71	Familjestiftelser	Ideella
72	Övriga stiftelser och fonder, inkl. pensionsstiftelser och personalstiftelser	Ideella
81	Statliga enheter	S/K/L
82	Kommuner	S/K/L
83	Kommunalförbund	S/K/L
84	Landsting	S/K/L
87	Offentliga korporationer och anstalter	S/K/L
89	Regionala statliga myndigheter	S/K/L
91	Dödsbon	Övriga
92	Ömsesidiga försäkringsbolag	Övriga
93	Sparbanker	Övriga
95	Arbetslöshetskassor	Övriga
96	Utländska juridiska personer	AB/HB/FYS
99	Juridisk form ej utredd	Övriga

Skattning av antal anställda per juridisk form³³:

AB/HB/FYS: 2 959 000

S/K/L: 1 272 000

Ideella: 127 000

Övriga: 77 000

Kategoriseringen AB/HB/FYS är tänkt att återspegla den del av privat sektor som huvudsakligen drivs i vinstsyfte.

³³ Skattningarna är gjorda utifrån den metodik som använts för att beräkna genomsnittligt antalet anställda per företag. Se vidare bilaga 3.

12 Bilaga 5: Sökandekategorier och avaktualiseringsorsaker som innebär arbete utan stöd

Sökandekategori 21 = Deltidsarbetslös

Sökandekategori 22 = Timanställd

Sökandekategori 31 = Tillfälligt arbete

Sökandekategori 35 = Ombytessökande Samhall

Sökandekategori 41 = Ombytessökande

Avaktualiseringsorsak 1 = Fått tillsvidareanställning

Avaktualiseringsorsak 2 = Fått tidsbegränsad anställning

Avaktualiseringsorsak 3 = Fått fortsatt anställning hos samma
arbetsgivare

Avaktualiseringsorsak 4 = Fått anställning inom Samhall

Deltidsarbetslösa (21) Personer med en fast eller tidsbegränsad anställning som har en kortare tjänstgöringstid än de skulle vilja ha. Deltidsarbetslösa som påbörjar ett program parallellt med deltidsarbetet ska registreras med programmets kod.

Tillfällig timanställning (22) Ett arbete på minst 8 timmar i veckan i genomsnitt och månad, där arbetet är av tillfällig karaktär (s.k. springvikarier, behovsanställda). Personer med tillfällig timanställning som påbörjar ett program parallellt med sin timanställning ska registreras med programmets kod.

Sökande med tillfälligt arbete (31) Arbete i önskad omfattning där arbetet har mindre än tre månaders varaktighet. Hit hör även personer som blivit uppsagda till följd av varsel, oavsett uppsägningsperiodens längd.

Ombytessökande (41) Arbetsökande med fast arbete och i önskad omfattning, som vill byta till ett annat arbete. Nuvarande anställningens varaktighet ska vara i mer än tre månader.

Ombytessökande Samhall (35) Arbetsökande med anställning vid Samhall som vill byta till ett annat arbete.

URA 2016:5

Dnr: Af-2015/437140

Rapporten ingår i serie Ura som utges av Arbetsförmedlingen.

Den finns tillgänglig på arbetsformedlingen.se.

Du kan beställa Arbetsförmedlingens informationsmaterial
i alternativa format på arbetsformedlingen.se/alternativaformat